

STICHTING OECUMENISCHE VIERINGEN EINDHOVEN SOVE.

Overweging bij het bevrijdingslied van Mozes, Exodus 14:24-31 en 15: 1-21
zoals uitgesproken door **Hans Slooff** in de viering op 4 december 2010.

Het is genoegzaam bekend dat de Schrift geen feitelijke geschiedenis beschrijft. Harde geschiedkundige feiten zijn er nauwelijks te vinden.

Je moet het dus niet enkel lezen en 't houden bij wat er staat, maar luisteren in je hart wat er gezegd wil worden doorheen de cultuur-, taal-, en ervaringseigen verhalen.

Ze wijzen richting als je het spoor bijster bent, ze bieden vertroosting in tijden van onderdrukking, ze bieden geloven en vertrouwen dat een nieuwe wereld komen zal.

“Aan Babels stromen zaten wij, onze lier hing aan de wilgen. En daar vroegen ze een verhaal, een lied van ons”. (psalm 137:1-3)

En zo groeide 'n parabel van verlossing en bevrijding: de doortocht door de Rietzee.

Nauwelijks uit het slavenhuis Egypte vertrokken, een leven lang van onderdrukking, kwamen ze klem te zitten tussen de achtervolgende legers van Farao en de Rietzee. Ze konden geen kant meer op.

In het diepste duister van de nacht, gehuld in een kolom van wolken en vuur, “als een mantel om hen heen geslagen” trokken ze –droogvoets- naar de overkant.

De achtervolgende legers haalden het niet; zij vonden in het geweld van de terugstromende golven de dood.

“En het geschiedde”, waarmee het verhaal opent, geeft al aan dat hier 'n andersoortig verhaal staat dan 'n geschiedkundig, feitelijk ooggetuige verslag.

In het Bijbels Museum aan de Heerengracht in Amsterdam is een tentoonstelling gaande, die aangekondigd staat als “Wonder boven wonder”.

Het is outsiderkunst van kunstenaars met een verstandelijke beperking van zorgorganisatie “Amerpoort” uit Baarn.

Voorgelezen Bijbelverhalen uit het Oude en Nieuwe testament zijn voor hen de inspiratiebron.

'n Kamerhoog schilderstuk beeldt de doortocht door de Rietzee uit.

'n Menigte gezichten, in 'n brede stroom van boven naar beneden, onderweg naar 'n smalle doorgang. Zwarte muren van zee, links en rechts, doodse stilte, angstige blikken, mensen onderweg “naar een nieuwe wereld die komen zal”.

Als ze de overkant hebben bereikt steekt er een gejuich op en heffen ze een loflied aan op JWHW, zo zegt het verhaal.

De verbeelding roept je op het verhaal binnen te komen en er 'n plaats te zoeken vanuit je eigen hier en nu. Kijk en luister hoe het verhaal dan luidt. De afbeeldingen op het schilderstuk komen tot leven en krijgen gezichten van mensen-nu.

Vluchtelingen in de knel, mensen op de vlucht voor aanstormend water, uitbarstende vulkanen, mensen opgejaagd door oorlogsgeweld, stromen asielzoekenden, ontkomen aan politieke onderdrukking.

Eindeloze stromen van mensen, vallend en weer opstaand, op zoek naar brood en water, naar 'n stukje eigen grond, 'n huis, 'n thuis, werk en zin van bestaan.

“Overall haast en verkeer dat geen richting heeft, wolken lawaai als een vuur dat geen warmte geeft” zingt 'n lied van Huub Oosterhuis.

'n Kerk, in de jaren '60 kroop ze onder de versteende leer en moraal vandaan. “Gods volk onderweg” riep Bisschop Bekkers, op zoek naar bevrijdend geloven en vieren.

De oude Mozes en “wolken van vuur” werd de “nieuwe Mozes” Jezus Christus, de Levende geestkracht en geestdrift als een vuur in de harten van mensen, hier, vandaag die hen opwarmt en opstuwt, opnieuw onderweg te gaan naar een nieuwe wereld en een nieuwe aarde,

waar lamme, verlamde, lamgeslagen mensen weer geholpen worden op te staan,
waar blinde, verblinde mensen, en mensen die in zichzelf neuriën: “Ik heb niks gezien, ik heb niks gezien, ‘k keek ergens naar” weer om zich hen durven kijken om de onderdrukking, slavernij vandaag de dag onder ogen te zien,
waar doven, verdoofde mensen weer opnieuw durven luisteren,
waar stomme mensen, mensen, die niet meer hardop durven spreken, het woord weer nemen en voor zichzelf durven opkomen, uitkomen,
waar mensen, als dood, -“het zal mijn tijd wel duren”, ‘ik geloof voor mezelf”, - het leven en samenleven weer oppakken,
waar mensen, in zichzelf gevangen en opgesloten, vastgepind door vooroordelen, weer de moed vinden op te staan om zichzelf te worden,
waar naakte mensen, beroofd van hun eer en waardigheid, weer bekleed worden, aangesproken en behandeld worden met eerbied en respect; bekleed worden met een nieuw gevoel van zelfwaarde.

Een bevrijdende tocht naar een nieuwe wereld, en nieuwe tijd, waar de Schrift van toen ook Schrift vandaag wordt, wel ander getaald maar toch: ’t verhaal van de Levende met mens en wereld van alle tijden, waar de Heer -van- toen ook hier en nu een bevrijdende en verlossende God zal zijn, vol ontferming en erbarming naar iedereen.

Zo spreekt het schilderstuk in het Bijbels Museum te Amsterdam en wordt het levende werkelijkheid en oproep aan iedereen om op te staan uit slavernij en benauwenis; en verlossing en bevrijding te bewerkstelligen in de geest van Jezus Christus, de Levende.

“Dat een nieuwe wereld komen zal, waar brood genoeg en water stroomt voor allen”

in deze twee regels wordt de strekking van de Bijbel samengevat.

Het Nieuwe testament spreekt van “Koninkrijk der hemelen en zijn gerechtigheid”

Het gaat dan niet om gerechtigheid in onze zin - die fraudegevoelig, rancuneus en soms partijdig kan zijn - maar waar mensen rechtop durven staan, elkaar rechtop houden en recht in de ogen durven kijken en elkaar -oprecht- durven zeggen: “goed dat je er bent”.

Als ze de overkant hebben bereikt steekt er een gejuich op en heft Mirjam een loflied aan dat door Mozes en het volk werd overgenomen:

JWHW-Adonai is onze koning, die ons leidde als een vriend,
die ons vrijkocht en onder zijn schutse voerde naar de heilige plaats.

JHWH zal koning zijn, enige, voor eeuwig en altijd.

Anders getaald zingen wij:

“Mijn schild en de betrouwe zijt Gij, o God, mijn Heer.

Op U zo wil ik bouwen, verlaat mij nimmer meer”.

Maar JWHW was niet blij met dat lied. Want het volk zong niet van JWHW’s verdriet om ook zijn mensen, de Egyptenaren. Verslagen, verdrongen in de zee, vastgezogen in de modder.
Met bittere kruiden op de tafel van het jaarlijkse Pesachmaal worden zij vandaag de dag herdacht.

Aangekomen in Emmaüs gaan we aan tafel om het brood te delen met elkaar in zijn Naam; het elkaar aan te reiken met woorden van geloven en vertrouwen zoals Israel zong: ”Mijn schutse, o Hij, mijn zang, Hij is mijn verlosser en bevrijder naar die nieuwe wereld die komen zal.”